

ἐφευρετῶν, βιομηχάνων, ὁ τῶν μελῶν τῆς ἐκπαίδευσως. Ταυτοχρόνως δὲ ὁ Ταίυλορ ἐμερίμνησε περὶ τῆς βελτιώσεως τοῦ Συλλόγου τῶν γραμμάτων καὶ τοῦ Συλλόγου τῶν δραματικῶν συγγραφέων, οὓς ἄλλοι μὲν εἶχον ἰδρύσει, αὐτὸς δὲ διαρκῶς ἐστερέωσε.

Εἰξεύρετε δὲ ὁποῖαν τινὰ περιουσίαν ἔχουσι νῦν οἱ διάφοροι οὗτοι σύλλογοι; ἔχουσι 274 χιλιάδας φραγ. διαρκῆ πρόσοδον καὶ κεφάλαιον 7,500,000 φρ.

Εἰξεύρετε δὲ πόσα διανεμήθησαν εἰς συντάξεις καὶ λοιπὰς βοηθείας ἀπόρων καὶ δυστυχῶν; Ἐκατομμύρια τέσσαρα φράγκων.

Ἴδου ὁ ἀνὴρ καὶ ἴδου τὸ ἔργον αὐτοῦ!

Ἐξαιρετικῶς ἐξεγείρετο τοῦ ὕπνου λίαν ὀψέ. Ἀνεγίνωσκε δὲ πρὶν ἢ ἔτι καταβῆ τῆς κλίνης τὰς ἐπιστολάς του, τὰς ἐφημερίδας, τὰ νεωστὶ ἐκδεδωμένα βιβλία. Πρωτῶν δὲ τινά περὶ τὴν δεκάτην ὥραν τῷ 1867 εἰσελθὼν ὁ ὑπρέτης τῷ εἶπε.

«Κύριε, ξένος τις θέλει νὰ σας ἴδῃ.—Εἰπέ τῷ ὅτι δὲν εἶμ' ἐδῶ.—Ἄλλ' αὐτὸς εἰξεύρει ὅτι εἴσθε ἐδῶ, καὶ ἐπιμένει.—Τοῦλάχιστον ἐρώτησέ τον πῶς ὀνομάζεται.

Μετ' οὐ πολὺ ἐπανελθὼν ὁ ὑπρέτης λέγει·

—Κύριε, εἶνε ὁ κόμης Βίσμαρκ.

Εὐνόητος ὁ θαυμασμὸς καὶ ἡ ἀμνηχανία τοῦ δυσμοίρου βαρῶνος, ὅστις ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ καταβαίνει τῆς κλίνης, ἐνδύεται καὶ σπεύδει εἰς τὴν αἴθουσάν του, εὐτελὲς δωμάτιον κείμενον ἐν τῷ τετάρτῳ ὀρόφῳ, ὑπεράνω τοῦ γραφείου τῶν πέντε αὐτοῦ Συλλόγων.

Ἵντως ἦτο ὁ Βίσμαρκ.

«Κύριε κόμη, πόθεν ἡ τοιαύτη τιμὴ; . . .

—Ἐρχομαι νὰ σας συγχαρῶ καὶ νὰ σας εὐχαριστήσω.

—Καὶ διατί;

—Διότι ἐν τῇ πρὸς τοὺς καλλιτέχνας ἀγαθότητί σας ἐπροστατεύσατε ἐπὶ εἰκοσιν ὅλα ἔτη τοὺς συμπολίτας μου ζωγράφους, οἵτινες ὑπὸ τῆς πενίας δὲν ἠδύναντο νὰ ζήσωσιν ἐν Παρισίοις. Ἐχορηγεῖτε εἰς αὐτοὺς χρήματα καὶ ἡγοράζετε τὰς εἰκόνας των. Ἐπειτα δὲ καὶ τὸ ὄνομά σας εἶνε γνωστὸν τοῖς πᾶσι διὰ τοῦτο καὶ ἐνόμισα καθήκον μου πρὶν ἢ ἀπέλθω ἐκ Παρισίων νὰ σας ἐπισκεφθῶ . . .»

Κρείττων οἶου δῆποτε πανηγυρικοῦ καὶ εὐγλωττοτέρου εἶνε ἡ παράθεσις ἀριθμῶν τινων, παριστῶντων τὰ τοῖς πᾶσι γνωστὰ καὶ ἐν βιβλίοις καταγεγραμμένα ποσά, ἅτινα αὐτὸς εἶχε καταθέσει, οὐδέλωρ ὑπολογιζομένων τῶν ἀμετρήτων χρυσῶν νομισμάτων ἅτινα εἶχε προσφέρει ἰδιαιτέρως, καὶ ὧν οὐδὲν ἔγνος ἀπέμεινεν ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τῆς γενναιοῦτητος καὶ τῆς φιλανθρωπίας τοῦ ἀνδρός.

Ἴδου λοιπὸν τί κατέθεσεν ἐξ ἰδίων ἐν ταῖς ὑπ' αὐτοῦ ἰδρυθεῖσι Συλλόγοις.

Εἰς μὲν τὸν Σύλλογον τῶν ἠθοποιῶν . . .	φρ. 7,318
Εἰς τὸν τῶν μουσικῶν . . .	» 4,405
» » » καλλιτεχνῶν, ζωγράφων κλπ. . .	» 5,918
» » » ἐφευρετῶν καὶ βιομηχάνων . . .	» 6,140
» » » μελῶν τῆς ἐκπαίδευσως . . .	» 3,324

τούτεστι . . . φρ. 27,105

Ἡ δὲ σημερινὴ κατάστασις ἐκάστου τῶν Συλλόγων τούτων ἔχει ὡς ἑξῆς.

Ἐξ αὐτῶν ἠθοποιῶν . . .	ἔχει φρ. 91,300
» » καλλιτεχνῶν . . .	» » 48,000
» » ἐφευρετῶν κλπ. . .	» » 9,465
» » μελῶν τῆς ἐκπαίδευσως . . .	» » 5,590

τούτεστι . . . φρ. 123,055

Ἐξ αὐτῶν Ταίυλορ παρέδωκεν εἰς τὸν Σύλλογον τῶν λογίων 110,000 φρ. ἐξ ὧν εἰσπράττεται πρόσοδος 20,556, εἰς δὲ τὸν τῶν δραματικῶν συγγραφέων 23,000 ἐκπροσωπούντων πρόσοδον 1150 φρ. Τὸ δὲ κεφάλαιον πασῶν τούτων τῶν προσόδων εἶνε 5,966.280 φρ. Ἐὰν δὲ εἰς τὰ ποσὰ ταῦτα προσθέσωμεν 3,250,000 φρ. διανεμηθέντων ὑπὸ πάντων τῶν συλλόγων τούτων εἰς βοηθείας καὶ συντάξεις, ἔχομεν τὸ οὐκ εὐκαταφρόνητον ποσὸν τῶν 9,216,280 φρ. ἅτινα ἐν τεσσαράκοντα ἔτεσι συνήγαγεν ἡ ἀκατάβλητος δραστηριότης ἐνὸς καὶ μόνου ἀνθρώπου.

*Φ.

Ο ΓΑΜΟΣ

[Ἐκ τῶν τῶν Σμάιλς].

Ἐὰν ὁ Θεὸς ἤθελε νὰ δώσῃ εἰς τὸν ἄνδρα τὴν γυναῖκα ὡς κύριον, θὰ ἐλάμβανεν αὐτὴν ἐκ τῆς κεφαλῆς, ἐὰν ἤθελε νὰ καταστήσῃ δούλην του, ἤθελε παραλάβει ἐκ τῶν ποδῶν, ἀλλὰ θέλων νὰ καταστήσῃ σύντροφον, ἐπλασεν αὐτὴν ἐκ τῶν πλευρῶν του.

Ἄγ. Αὐγουστίνος.

Ἐὶς τὸν χαρακτήρ τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν ἰσχυρῶς συνδέεται καθ' ὅλας τὰς περιόδους τοῦ βίου διὰ τῆς ἀμοιβαίας αὐτῶν κοινωνίας. Ὡμιλήσαμεν προηγουμένως περὶ τῆς ἐπιδράσεως τῆς μητρὸς ἐπὶ τῆς μορφώσεως τοῦ χαρακτῆρος τῶν παιδῶν. Ἡ μήτηρ διαπλάττει τὴν ἡθικὴν ἀτμοσφαῖραν, ἐν ἣ τὰ τέκνα βιοῦσι καὶ δι' ἧς τρέφεται ὁ νοῦς αὐτῶν καὶ ἡ καρδιά, ὅπως τρέφεται διὰ τῆς φυσικῆς ἀτμοσφαῖρας, ἢ ἀναπνεύσει, τὸ σῶμα αὐτῶν. Ἡ γυνὴ οὐ μόνον κατὰ πρόνοιαν ὠρίσθη νὰ παρέχῃ τὴν τροφικωτέραν ἐπιμέλειαν καὶ φροντίδα εἰς τὰ νεογνά, καθισταμένη ἡ πρώτη ἐπιμελήτρια τῆς παιδικῆς ἡλικίας, ἀλλ' ἐτέθη ὡσαύτως ὁδηγὸς καὶ σύμβουλος τῆς νεότητος, θεματοφύλαξ τῶν μυστικῶν καὶ σύντροφος τοῦ τελείου ἀνδρός, ὑπὸ τὰς διαφόρους ιδιότητας τῆς μητρὸς, τῆς ἀδελφῆς, τῆς μηροῦ καὶ τῆς συζύγου. Τέλος ἡ γυνὴ ἐπιδρᾷ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον, πρὸς τὸ καλὸν ἢ τὸ κακόν, ἐπὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ ἀνδρός.

Τὰ ἔργα καὶ τὰ ἀμοιβαία καθήκοντα τῶν ἀν-

δρών και τῶν γυναικῶν ἐν τῇ κοινωνίᾳ εὐκρινῶς διεκρίθησαν ὑπὸ τῆς φύσεως. Ὁ Θεὸς ἔπλασε τὸν ἄνδρα καὶ τὴν γυναῖκα ὅπως ἑκάτερος ἐκπληροῖ τὸ ἴδιον αὐτοῦ ἔργον, μὴ ἐξερχόμενοι τῶν διαγεγραμμένων ἑκατέρῳ ὁρίων. Δὲν δύναται ἢ ἀνταλλάξωσι θέσιν καὶ νὰ τελέσῃ ὁ εἰς τὰ ἔργα τοῦ ἄλλου. Ἡ γυνὴ καὶ ὁ ἀνὴρ ἔχουσιν ἑκάτεροι ἴδιαν ὑπερξίν, διατελοῦσιν ὁμῶς ἀμφοτέροι εἰς σχέσεις στενωτάτας. Εἶναι ἀμφοτέροι ἀναγκαῖοι εἰς τὴν ἀνθρωπότητα διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς φυλῆς, καὶ ὁσάκις πρόκειται τὸ πρόβλημα τῆς κοινωνικῆς προόδου, ἡ ἀμοιβαία αὐτῶν συνδρομὴ εἶναι ἀπαραίτητος.

Καίπερ ὄντες σύντροφοι καὶ ἴσοι, αἱ δυνάμεις αὐτῶν εἶναι ἄνισοι. Ὁ ἀνὴρ ἔχει πλεῖω μυϊκὴν δύναμιν, καὶ σκληρότερον τὸ ἦθος· ἡ γυνὴ εἶναι λεπτοφυεστέρα, εὐαίσθητοτέρα καὶ νευρικωτέρα. Ὁ ἀνὴρ διαλαμβάνει διὰ τῶν δυνάμεων τῆς κεφαλῆς, ἡ γυνὴ διὰ τῶν ἀρετῶν τῆς καρδίας· καίτοι δὲ καὶ παρ' αὐτῆς ἡ κεφαλὴ διοικεῖ, ἡ καρδιὰ ὁμῶς ἐπιδρά. Ἀμφοτέροι εἶναι καλῶς ὀργανωμένοι διὰ τὰς ἀμοιβαίας λειτουργίας τῆς ζωῆς· τὸ νὰ ἐπιβάλῃ δὲ τις τῶ ἀνδρὶ ἔργα γυναικεῖα εἶναι τι ἀνόητον, ὅσον καὶ τὸ ἀνάπαλιν. Ὑπάρχουσιν ἐνίοτε ἄνδρες ὁμοιάζοντες πρὸς γυναῖκας, καὶ γυναῖκες ὁμοιάζουσαι πρὸς ἄνδρας, ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον εἶναι τι ἐξαιρετικόν.

Ἄλλοτε ἐδογματίζον περὶ τῆς γυναικὸς ὅτι τὴν κυριωτέραν ἀφορμὴν πρὸς θαυμασμὸν αὐτῆς ἀπετελεῖ ἡ ἀδυναμία τῆς καὶ τὸ ὑποτελές. Κατὰ τὸν Ῥιχάρδον Στὴλ «ἔπρεπε νὰ ἔχῃ ἀξίεραστον γλυκύτητα, δειλίαν περιπαθῆ, καὶ ὅλας τὰς χάριτας τὰς διακρινούσας αὐτὴν ἀπὸ τοῦ ἀνδρός, εἰς ὃν ὀφείλει ὑποταγῆν, ἀλλὰ διὰ τρόπου αὐξάνοντος ἐπὶ τὰ θέλγητρά της». Κατὰ τὸ δόγμα τοῦτο, ἔπρεπε νὰ καλλιεργῶμεν τὰς ἀδυναμίας μᾶλλον τῆς γυναικὸς παρὰ τὰς δυνάμεις, τὰς μωρίας τῆς μᾶλλον ἢ τὴν φρόνησιν. Ἐπρεπε νὰ κατασκευάσωμεν πλάσμα ἀσθενές, δειλόν, πολὺδακρυ, ἄνευ ἦθους, ὑποτελές ὅλων, καὶ μόνον τὸσον διάνοιαν ἔχον ὥστε νὰ ἐννοῇ τὰ μηδαμινὰ ἐκεῖνα πράγματα, τὰ ἧποια τὸ ἀνδρικὸν φῦλον ἤθελε ζητήσει· ἔπρεπε ἢ ἀναθρέψωμεν αὐτὴν οὕτως ὥστε νὰ χρησιμεύῃ τῷ ἀνδρὶ ὡς κόσμημα μᾶλλον ἢ ὡς σύζυγος, μήτηρ, φίλη, ὡς ὃν τέλος λογικόν.

Νομίζομεν ὅτι ἡ συνῆθεια τοῦ ἢ ἀναπτύσσονται καὶ θεραπεύονται αἱ ἀδυναμῖαι μᾶλλον ἢ αἱ δυνάμεις τῆς γυναικὸς, ὅπως ἀποβῆ ἑπαγωγότερα, εἶναι κακὴ, διότι οὕτως ἀποβάλλει τὴν αὐτοβουλίαν τῆς· ἡ δὲ εὐαίσθησις αὐτῆς ἀποκτᾶται διὰ τῆς θυσίας τῆς φυσικῆς καὶ ἠθικῆς υἰείας. Ἐν τοιαύτῃ καταστάσει οὐσα δὲν ζῆ, δὲν ἐργάζεται, δὲν ὑπάρχει εἰμὴ καθόσον ἀπαντᾶ συμπαθείας· ἐνδύεται ὅπως ἀρέσκη, καὶ ἐπιφορτίζεται μὴ θέλγητρα χάριν τῆς ἐκλογῆς. Ἀσθενῆς, τρέμουσα, ὑποτελὴς διατρέχει τὸν κίνδυνον

νὰ κατασταθῇ ἡ προσωποποίησις ἡ ζωσὴ τῆς ἰταλικῆς παροιμίας «εἶναι τόσον καλὴ, ὥστε δὲν εἶναι καλὴ διὰ τίποτε».

Ἄφ' ἑτέρου δὲ ἡ ἀνατροφή τῶν νέων ἀμαρτάνει διότι ὑποτρέφει τὸν ἐγωϊσμόν· ἐνῶ εἰς τοὺς παῖδας ἀναπτύσσεται ἡ σκέψις ὅτι μόνον ἐπὶ τὰς ἰδίας δυνάμεις πρέπει νὰ ἐλπίζωσιν, ὅπως διαχαράξωσιν ὁδὸν ἐν τῇ κόσμῳ, εἰς τὰς νέας τούναντιον ἐνθαρρύνονται αἱ ἰδέαι ὅτι πρέπει νὰ ἐξαρτῶνται ἐξ ὀλοκλήρου παρὰ τῶν ἄλλων, ἐμπνευσμένης τῆς δυσπιστίας εἰς τὰς ἰδίας δυνάμεις καὶ ἐνεργείας. Οὕτω δ' ἐπὶ ζημίᾳ τῶν αἰσθημάτων τῆς καρδίας, ἀναπτύσσεται εἰς τοὺς ἄνδρας μὲν ἡ νόησις, ἐπὶ ζημίᾳ δὲ τῆς νοήσεως ἡ καρδιὰ εἰς τὰς γυναῖκας.

Εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι αἱ μεγαλείτεροι τῶν ἀρετῶν παρὰ τῇ γυναικὶ ἀναφαίνονται διὰ τῆς μετὰ τῶν ὁμοίων τῆς κοινωνίας, ἐκδηλούμεναι διὰ τῶν αἰσθημάτων αὐτῆς. Ἡ γυνὴ εἶναι ὁ φύλαξ, ὃν ἡ φύσις ἔδωκεν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα· ἀσχολεῖται περὶ πάντων δυστυχῶν ὄντων, εἶναι τὸ ἀγαθοποιὸν πνεῦμα, τὸ προϊστάμενον τῆς οἰκογενειακῆς ἐστίας, ἐν ἣ ἡμιουργεῖ ἐνδιαίτημα γαλήνιον καὶ εὐχάριστον, πρόσφορον εἰς ἀνάπτυξιν τοῦ χαρακτῆρος ὑπὸ τοὺς ἀρίστους τύπους. Ἡ γυνὴ κατὰ φύσιν εἶναι συμπαθῆς, γλυκεῖα, ὑπομονητικὴ, ἐτόιμη ἢ ἀπαρνηθῆ ἑαυτὴν. Ὁ τρυφερός αὐτῆς ὀφθαλμὸς καὶ εἰλικρινὴς διαχέει πανταχοῦ λάμψιν, θερμαίνει τὴν ψυχρότητα, ἀνακουφίζει τὴν συμφορὰν καὶ διασκεδάζει τὴν λύπην. Ἡ γυνὴ ἐπανομασθῆ «ἄγγελος τῶν δυστυχῶν» διότι πάντοτε εἶναι ἐτόιμη νὰ βοηθήσῃ τοὺς ἀσθενεῖς, ἢ ἀνυψώσῃ τοὺς πεπτωκότας καὶ νὰ παρηγορήσῃ τοὺς τεθλιμμένους. Γυνὴ πρώτη φιλοδόμησε καὶ ἐπρικοδοτήσε νοσοκομεῖον. Πολλάκις δ' ἐλέγηθη ὅτι πανταχοῦ ὅπου ἀνθρώπινον ὃν πάσχει, γυναῖκα καλεῖ διὰ τῶν ἀναστεναγμῶν τοῦ εἰς βοήθειαν.

Ἄφοῦ λοιπὸν αἱ σπουδαιότεραι τῶν ἀρετῶν τῆς γυναικὸς καταδεικνύονται διὰ τῆς συμπαθείας καὶ τῆς στοργῆς, ἀνάγκη ἢ ἀναπτυχθῆ παρ' αὐτῆς καὶ ἐπιρρωσθῆ τὸ εὐγενές ἦθος, καὶ ἐνωρὶς νὰ διδαχθῇ νὰ στηρίξῃ τὰς ἐλπίδας τῆς ἐφ' ἑαυτὴν, καὶ νὰ δεσπόζῃ ἑαυτῆς. Ἡ εὐτυχία τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ ἀνδρός ἐξαρτᾶται κατὰ μέγα μέρος ἐκ τῆς ἀτομικῆς τελειότητος τοῦ χαρακτῆρος αὐτῶν· αὐτὸ δὲ τὸ πνεῦμα τῆς αὐτοβουλίας, τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τῆς ὀρθῆς καλλιέργειας τῶν διανοητικῶν προτερημάτων, ἐνούμενον πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν αἰσθημάτων καὶ τῆς συνειδήσεως, καθιστᾶ τὴν γυναῖκα ὡφελιμωτέραν ἐν τῷ βίῳ καὶ εὐτυχεστέραν.

Ὅπως ἡ κοινωνία στηρίξῃ τὰ θεμέλια αὐτῆς ἐπὶ ὀμαλοῦ ἐδάφους καὶ ὑψηλοῦ, πρέπει ἀναγκαίως ἡ ἀνατροφή τῶν δύο φύλων νὰ συμβαδίζῃ ἐν ἀρμονίᾳ καὶ ἐν ἴσῳ βήματι.

Ἡ ἀγνότης τῶν γυναικῶν ἀπαιτεῖ τὴν ἀγνό-

τητα τῶν ἀνδρῶν, ὁ αὐτὸς ἠθικὸς νόμος ἐφαρμόζεται εἰς ἀμφοτέρους· θέλουσι δὲ κλονισθῆναι τὰ θεμέλια τῆς ἀρετῆς, ἀν διαδοθῆ ἔτι μᾶλλον ἢ γνώμη, ἢ δυστυχῶς ἐπικρατοῦσα, ὅτι ὡς ἐκ τῆς διαφορᾶς τοῦ φύλου ἐπιτρέπεται εἰς τὸν ἄνδρα νὰ καταφρονῇ τὴν ἠθικὴν ἀποιεῖ, ἐνῶ ἡ γυνὴ τοῦτο πράττουσα θέλει δι' ὄλου αὐτῆς τοῦ βίου παραβλάψει τὴν φήμην αὐτῆς καὶ τὴν ὑπαρξίν. Ἄνάγκη λοιπὸν ἡ κοινωνία νὰ εἶναι ἀγνή καὶ ἐνάρετος, ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ ν' ἀποφεύγωσι πᾶσαν πρᾶξιν, ἣτις προσβάλλει τὴν καρδίαν, τὸν χαρακτῆρα, τὴν συνείδησιν, καὶ νὰ ἀποφεύγωσι ταῦτα ὡς δηλητήριον, ὅπερ ἅπαξ πινόμενον ἐπιφέρει συνεπίαιας, αἵτινες δὲν δύνανται ῥιζικῶς νὰ θεραπευθῶσιν, ἀλλὰ καταλείπουσι τὰ ἔγνη τῆς καταστροφῆς εἰς τὴν εὐτυχίαν τοῦ μέλλοντος.

Ἐνταῦθα ἐπιτραπητῶ ἡμῖν νὰ θίξωμεν ζήτημα λεπτὸν, ὅπερ καίτοι ἔχει διὰ τὴν ἀνθρωπότητα καθολικὸν διαφέρον καὶ ἀπορροφᾷ τὴν προσοχὴν αὐτῆς, ὁ ἠθικολόγος ἀποφεύγει νὰ ποιῆσῃ περὶ αὐτοῦ λόγον, ὁ παιδαγωγὸς ἀπομακρύνει αὐτό, οἱ δὲ γονεῖς ἀποτρέπουσιν ἀπ' αὐτοῦ τὴν προσοχὴν τῶν νέων. Θεωρεῖται ἄτοπον νὰ γίνεταί λόγος περὶ τοῦ ἀμοιβαίου ἔρωτος τῶν δύο φύλων, αἱ δὲ μόναι ἔννοιαί, ἅς λαμβάνουσιν αἱ νέαι, προέρχονται ἐκ τῶν ἐρωτικῶν διηγήσεων, αἵτινες ἀδύνατον νὰ μὴ φθάσωσιν εἰς τὰς ἀκοάς των, καὶ ἐκ τῶν μυθιστορημάτων, ἅτινα πληροῦσι τὰς βιβλιοθήκας των. Αὐτὸ τὸ ἴσχυρὸν καὶ κραταῖον αἶσθημα, αὐτὴ ἡ ἀνάγκη τοῦ ἀγαπᾶν, — ἦν ἡ φύσις κατὰ σοφὴν πρόνοιαν ἐνέπνευσε τόσῳ μεγάλῃν εἰς τὴν γυναῖκα, ὥστε κατέχει πάντα αὐτῆς τὸν βίον εἰς τὴν ἱστορίαν, ἐνῶ εἰς τὸν ἄνδρα εἶναι συνήθως ἀπλοῦν ἐπεισόδιον, — αὐτὸ τὸ αἶσθημα, λέγω, συνήθως ἀφίεται εἰς τὰς ἰδίας κλίσεις ἀνεῦ καταστολῆς, ἀνεῦ ὁδηγοῦ καὶ διευθύνσεως.

Καίτοι ἡ φύσις ἐν γένει ἀπωθεῖ πάντα κἀνόνα καὶ πᾶσαν ὑπακοὴν εἰς τὰ τοῦ ἔρωτος, εἶναι ὅμως δυνατόν νὰ ἐμφυτεύσωμεν εἰς τοὺς νέους σκέψεις ὀρθὰς περὶ τοῦ χαρακτῆρος, ὅπως διακρίνωσι τὸ ἀληθὲς τοῦ ψευδοῦς, καὶ νὰ συνειθίσωμεν ἐνωρὶς νὰ ἐκτιμῶσι τὰς ἀρετὰς τῆς ἀγνότητος καὶ τῆς ἠθικῆς ἀκεραιότητος, ἀνεῦ τῶν ὁποίων ὁ βίος καθίσταται θέατρον μαρίας καὶ παθημάτων. Βεβαίως θὰ ἦτο δύσκολον νὰ συμβουλευθῆ τις εἰς τοὺς νέους ν' ἀγαπῶσι σωφρονῶς, διδασκαλίᾳ ὅμως τῶν γονέων δύναται νὰ προασπίσῃ αὐτοὺς κατὰ τῶν ἀνοήτων παθῶν καὶ καταφρονητέων, ἅτινα σφετερίζονται τὸ ὄνομα τοῦ ἔρωτος. «Ὁ ἔρως, εἶπον, ἐν τῇ συνήθει συνεκδοχῇ τῆς λέξεως, εἶναι μανία»· ἀλλ' ὁ ἔρως ἐν τῇ καθαρότητι αὐτοῦ, ἐν τῷ μεγαλείῳ, ἐν τῇ αὐταπαρνήσει εἶναι οὐ μόνον συνέπεια, ἀλλὰ καὶ ἀπόδειξις τῆς ἐξεχούσης ἠθικῆς καταστάσεως τῶν ἀνθρώπων. Τὸ αἶσθημα πρὸς τὸ κάλλος τὸ ἐσωτερικόν, ἢ λήθη ἑαυτοῦ ἐν τῷ θαυμασμῷ

δὲν γεννᾷ, τὸ πᾶν ἀποδεικνύει ὅτι ἔχει ἐπίδρασιν ὑψηλοτέραν καὶ ἐνδομυχωτέραν· εἶναι ὁ θρίαμβος τῶν γενναίων ἐν ἡμῖν φρονημάτων κατὰ τοῦ ἐγωῖσμοῦ τῆς ἡμετέρας φύσεως.

Χάρις εἰς τὸ εὐγενὲς αὐτὸ πάθος ὁ κόσμος διατελεῖ ἀενάως δροσερὸς καὶ νέος. Ὁ ἔρως ἀποτελεῖ τὸ διηνεκὲς ἄσμα τῆς ἀνθρωπότητος· διαχέει λάμψιν ἐπὶ τῆς νεότητος καὶ περιβάλλει τὴν ὄριμον ἠλικίαν δι' εἶδους φωτεινοῦ στεφάνου. Δοξάζει τὸ παρὸν διὰ τοῦ φωτός, ὅπερ ἐκπέμπει εἰς τὸ μέλλον, καὶ φωτίζει τὸ μέλλον διὰ τῶν προπεπομένων ἀκτίνων. Ὁ ἔρως, ὅταν εἶναι προῖον τῆς ἀξίας καὶ τοῦ θαυμασμοῦ, μεγαλύνει καὶ ἐξαγνίζει τὸν χαρακτῆρα· χειραφετεῖ ἡμᾶς ἀπὸ τῆς δουλείας ἡμῶν αὐτῶν· εἶναι ἀφιλοκερδῆς, διότι εὐρίσκει ἐν ἑαυτῷ τὴν ἰδίαν ἀνταμοιβήν, ἐμπνέει τὴν γλυκύτητα, τὴν συμπάθειαν, τὴν ἀμοιβαίαν πίστιν. Ὁ ἀληθὲς ἔρως ὑψοῖ τὴν διάνοιαν. Ὁ ποιητὴς Βρόδνιγκ εἶπεν ὅτι δὲν ὑπάρχει ἔρως, ὅστις κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον δὲν καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπον συνετόν. Οἱ μᾶλλον δὲ ἀνεπτυγμένοι τὸν νοῦν ἄνθρωποι, κάλλιον τῶν μὴ τοιούτων ἠγάπησαν. Τὸ αἶσθημα μάλιστα τοῦτο πολλάκις ἐξεγείρει προτερήματα τῶς ὑπνώττοντα, καὶ ἄγνωστα οὕτω διατελοῦντα· ἀνυψοῖ τὴν ἐμπνευσίν, δίδει εἰς τὴν ψυχὴν διάχυσιν καὶ ἀκονίζει τὰς διανοητικὰς δυνάμεις. Εἰς τῶν ὠραιότερων φιλοφρονητικῶν λόγων, ἐξ ὧν ἐγένοντο πρὸς γυναῖκας, εἶναι ὁ τοῦ Steel εἰπόντος εἰς τὴν λαίδην Ἐλισάβετ Hastings ὅτι ὁ πρὸς αὐτὴν ἔρως ἦτο ἡ τελειότερα ἀνατροφή, ἢ ἡδύνατό τις νὰ λάβῃ. Ἐπὶ τὴν ἐποψίν ταύτην θεωρουμένη ἡ γυνὴ εἶναι ὁ ἀριστος ἀνατροφεὺς, διότι μᾶλλον παντὸς ἀνατρέφει μετὰ συμπαιθείας καὶ ἔρωτος.

Λέγεται ὅτι οὔτε ὁ ἀνὴρ, οὔτε ἡ γυνὴ δὲν δύνανται νὰ ἔχωσι πλήρη πείραν τοῦ βίου ποῖν ἢ ἀναμιχθῶσιν εἰς τὰ τοῦ κόσμου, διὰ τῶν ἀμοιβαίων αὐτῶν συμπαιθειῶν συνεργαζόμενοι. Ἐὰν ἡ γυνὴ δὲν εἶναι γυνὴ πρὶν ἢ γνωρίσῃ τί ἐστὶν ἔρως, ἐπίσης καὶ ὁ ἀνὴρ· εἶναι ἀναγκαῖοι ὁ εἰς πρὸς τὸν ἕτερον ἀμοιβαίως συμπληροῦντες τὰς ἀτελείας των.

Πρέπει δὲ ἀναγκαίως νὰ ὑπάρχῃ ἐνότῃς ἰδεῶν καὶ αἰσθημάτων, ὅπως ἡ διὰ τοῦ ἔρωτος ἔνωσις ἐν τῷ γάμῳ ἔχῃ βᾶσιν τὴν ἀμοιβαίαν ἐκτίμησιν. Δὲν ὑπάρχει ἔρως ἀληθῆς, οὐδὲ διαρκῆς, λέγει ὁ Φίχτε, ἀνεῦ ἀμοιβαίας ἐκτιμήσεως· πᾶσα ἄλλη σχέσις φέρει θλίψεις καὶ εἶναι ἀναξία εὐγενοῦς καρδίας. Δὲν δύναται τις δ' ὄντως ν' ἀγαπήσῃ ὅ,τι ἐστὶ φαῦλον, πρέπει νὰ δύναται νὰ ἐκτιμᾷ καὶ νὰ σέβηται ὅ,τι θαυμάζει. Ἐν ἐνὶ λόγῳ ἡ ἀληθῆς ἔνωσις πρέπει νὰ ἔχῃ θεμέλιον τὰς ἀρετὰς τοῦ χαρακτῆρος, αἵτινες διοικοῦσιν ἐν τῷ ἰδιωτικῷ βίῳ, ὅπως καὶ ἐν τῷ δημοσίῳ.

Ἐπὶ τῷ ἑσώτερον τοῦ σεβασμοῦ καὶ

τῆς ἐκτιμήσεως ἐν τῷ γάμῳ μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικός, ὑπάρχει αἰσθημα βαθύτερον, τρυφερότερον, ὅπερ οὐδέποτε ὑφίσταται μεταξὺ ἀνδρῶν, οὐδὲ μεταξὺ γυναικῶν. «Ὡς πρὸς τὴν ἀμοιβαίαν στοργήν, λέγει ὁ Ναθαναὴλ Hawthorne, ὑπάρχει πάντοτε ἄβυσσος ἀδιάβατος μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ ἀνδρὸς· οὐδέποτε δύνανται νὰ συνταυτισθῶσιν εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτό. Ὁ ἀνὴρ οὐδέποτε εὐρίσκει ἄκραν καὶ ἐγκάρδιον προστασίαν καὶ βοήθειαν εἰς ἄλλον ἄνδρα, ἔστω καὶ ἂν οὗτος εἶναι ὁ φίλτατος τῶν φίλων του, ἀπαντὰ ὅμως τὸ τοιοῦτον εἰς τὴν γυναῖκα εἴτε μήτηρ εἶναι αὐτῆ, εἴτε ἀδελφή, εἴτε σύζυγος.

Ὁ ἄνθρωπος εἰσέρχεται εἰς νέον κόσμον εὐφροσύνης, συμπαθειῶν καὶ ἀνθρωπίνων συμφερόντων διὰ τῆς θύρας τοῦ ἔρωτος· αὐτὸς δὲ ὁ νέος κόσμος εἶναι ἡ ἔστια του—ἡ ἔστια, ἣν κατασκευάζει,—ὅπως ἀλλοία οὐσα τῆς ἐστίας τῆς πατρικῆς, ἀλλὰ δίδουσα αὐτῷ καθεκαστην διαδοχικὴν χαρὰν καὶ πείραν νέαν. Ἐνίοτε ἐν τῷ νέῳ αὐτῷ κόσμῳ εὐρίσκει δοκιμασίας σκληρὰς καὶ θλίψεις, ἀλλὰ καὶ ἐκ τούτων συλλέγει τὰ ἀρίστα διδάγματα. «Ὁ οἰκογενειακὸς βίος, εἶπεν ὁ Saint Beuve, εἶναι πλήρης ἀκανθῶν καὶ μεριμνῶν, αἱ ἀκανθαὶ ὅμως αὐταὶ φέρουσι καρπούς, ἐνῶ αἱ λοιπαὶ ἀκανθαὶ τοῦ βίου εἶναι ἄκαρποι». Ἀλλὰχοῦ δὲ εἶπεν «Ἐν ὀρισιμῇ τινὶ ἡλικίᾳ, ἐὰν ὁ οἶκος δὲν κατοικηθῇ ὑπὸ παιδῶν, θὴ πληρωθῇ ὑπὸ ἀνοησιῶν καὶ ἐλαττωμάτων».

Ὅταν ὁ βίος ἀποκλειστικῶς περισπᾶται εἰς τὰς ὑλικὰς ὑποθέσεις, τείνει ἀδιαλείπτως εἰς τὸ νὰ συγκιρῆναι καὶ σκληρῶναι τὸν χαρακτῆρα ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν ὅμως τῆς οἰκογενείας ὁ νοῦς ἀποσπᾶται συγχαίς ἐκ τῶν ὑλικῶν ἐνασχολήσεων τοῦ κέρδους, ὑψοῦται ἐκ τῆς καθημερινῆς τετριμμένης πράξεως καὶ φέρεται εἰς τὸν ναὸν τῆς οἰκίας, ὅπου ἀνευρίσκει ἀνακούφισιν καὶ γαλήνην.

Ὁ ἀληθὴς χαρακτῆρ τοῦ ἀνδρὸς ἀναγνωρίζεται ἀλλήιστα μᾶλλον ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ οἴκῳ ἢ ἀλλὰχοῦ, καὶ αἱ πρακτικαὶ αὐτοῦ γνώσεις καταδεικνύονται ἐν τῷ τρόπῳ, δι' οὗ διοικεῖ τὰ ἴδια πράγματα μᾶλλον ἢ τὰς ὑποθέσεις τῆς μεγαλειτέρας σπουδαιότητος. Ὁ ἄνθρωπος δύναται εἰς τὰς ἐξωτερικὰς ὑποθέσεις ν' ἀφιερῶσιν ὅλον τὸν νοῦν του, ἐὰν θέλῃ ὅμως νὰ εἶναι εὐτυχὴς πρέπει ἡ καρδιά του νὰ μένῃ ἐν τῇ ἔστια τῆς οἰκογενείας.

Τὰ ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ δὲ οἰκογενειακοῦ βίου κρατυθέντα ἀγαθὰ αἰσθήματα δὲν περιορίζονται εἰς τὴν στενὴν σφαιρὰν τῆς οἰκογενείας, ἀλλ' ἐκ ταύτης ἐξέρχονται καὶ διαχέονται εἰς ὅλον τὸν κόσμον. «Ὁ ἔρωσ, λέγει ὁ Ἐμερσῶν, εἶναι πῦρ, ὅπερ ἀνάπτει τὸ πρῶτον ἐν παραβύσθῳ τινὶ γωνίᾳ τῆς καρδίας, εἶτα ἀναφλέγεται καὶ φλογίζει πληθὺν ἄλλων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, θερμαίνει ὅλας τὰς καρδίας, καὶ φωτίζει

τὸν κόσμον καὶ τὴν φύσιν σύμπασαν διὰ τῶν γενναίων αὐτοῦ φλογῶν».

Διὰ τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου τὰ αἰσθήματα τοῦ ἀνθρώπου πραῦνονται καὶ καθίστανται ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς ἄλληλα. Ὁ οἶκος εἶναι τὸ κράτος τῆς γυναικός, τὸ βασιλείον τῆς, τὸ πᾶν δι' αὐτὴν κυβερνᾶ δὲ διὰ τῆς ἀγαθότητος, τῆς γλυκύτητος καὶ τῆς τρυφερότητος. Οὐδὲν καταβάλλει τόσον τὸ ἄστατον τῆς φύσεως τοῦ ἀνδρὸς, ὅσον ἡ ἔνωσις του ἐν τῷ βίῳ μετ' εὐγενοῦς γυναικός. Ἐν τῇ ἐνώσει ταύτῃ ἀνευρίσκει τὴν ἀνάπαυσιν, τὴν εὐπάθειαν, τὴν εὐτυχίαν, τὴν ἡσυχίαν τῆς κεφαλῆς. Ἡ γυνὴ εἶναι ὁ κάλλιστος τῶν συμβούλων του, διότι ἐξ ὀρμευφύτου δύναται, ὅταν ὁ ἀνὴρ πλανᾶται καὶ παρεκτρέπεται, νὰ ἐπαναφέρῃ αὐτὸν εἰς τὴν εὐθειαν. Ἡ ἀληθὴς γυνὴ εἶναι στήριγμα καὶ βοηθὸς ἐν ὥρᾳ δοκιμασιῶν καὶ προσκομμάτων, αἱ δὲ συμπάθειαι τῆς καὶ ἡ παρηγορία οὐδέποτε μένουσιν ἄκαρποι ὅταν ἐνσκήπηται ἡ συμφορὰ. Ἐν τῇ νεότητι κοσμεῖ καὶ καθωρατίζει τὴν ὑπαρξίν του ἀνδρὸς, βραδύθουρον ὅταν τὰ ἔτη ἐπάλληλλα συσσωρευθῶσιν, ὅταν ἡ ζωὴ οὐδὲν ὑπόσχεται, ἡ πραγματικότης δὲ μόνη κεῖται πρὸ τῶν ὀρμάτων τοῦ ἀνθρώπου, ἡ γυνὴ μένει μόνη πιστὴ τοῦ ἀνδρὸς συνοδίτις.

Πόσον εὐτυχὴς θὰ ἦτο ὁ Ἐδμόνδος Βούρκε ὅταν ἔλεγεν «Ὅλοι αἱ μεριμναὶ μου διασκεδάζονται εὐθὺς ὡς εἰσέλθω ὑπὸ τὴν στέγην μου». Καὶ ὁ Λουθηρος εἶπεν ἡμέραν τινὰ ὁμιλῶν περὶ τοῦ γάμου «ὅτι ἡ μεγαλειτέρα εὐεργεσία, ἣν ὁ θεὸς δύναται νὰ παράσχῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον, εἶναι νὰ δώσῃ αὐτῷ καλὴν καὶ εὐσεβῆ γυναῖκα, μετ' ἧς νὰ τύχῃ νὰ συζῆσῃ ἐν εἰρήνῃ καὶ ἡρεμίᾳ, εἰς ἣν νὰ ἐμπιστευθῇ τὰ ἀγαθὰ του, τὴν ζωὴν του, καὶ τὸ εὖ εἶναι». Προσθέτει δὲ εἰς ταῦτα ὅτι, ὅστις ἠγέρθη τῆς κλίνης του λίαν πρῶτῃ, καὶ ὅστις ἐνουφεύθη νέος, οὐδέποτε μετενόησεν.

Ὅπως ὅμως ὑπάρξῃ ἐν τῷ γάμῳ εὐδαιμονία καὶ ἀληθὴς ἀνάπαυσις, πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ἔνωσις τῶν ψυχῶν· δὲν εἶναι ποσῶς ἐπιθυμητὸν νὰ εἶναι ἡ γυνὴ ὠχρὸν ἀντίγραφον τοῦ ἀνδρὸς τῆς. Ὁ ἀνὴρ οὐδέποτε ἀρέσκειται εἰς γυναῖκα ἀνδρικοῦ χαρακτῆρος, οὐδὲ ἡ γυνὴ εἰς ἄνδρα θηλυδραῖον. Αἱ ἀρίσται τῶν ἀρετῶν τῆς γυναικός δὲν ἐδρεύουσιν εἰς τὴν νόησιν, ἀλλ' εἰς τὴν στοργὴν αὐτῆς· δίδει ἀναψυχὴν εἰς τὸν ἄνδρα διὰ τῆς συμπαθείας τῆς μᾶλλον παρὰ διὰ τῆς ἐπιστήμης. «Δὲν παρέχει τόσον διαφῆρον εἰς τὸν ἄνδρα ἡ μεγάλου νοῦς γυνή, ὅσον ἡ μεγάλῃς καρδίας», εἶπε σοφὸς τις.

Ὅλίγοι εἶναι οἱ περὶ γάμου γράψαντες μετὰ τσαυτῆς κρίσεως, μετ' ὅσης ὁ Ἐρρίκος Τάυλορ. «Ἡ ἀληθὴς γυνὴ, λέγει, πρέπει νὰ ἔχῃ πάσας τὰς ἀρετάς, αἵτινες καθιστῶσι τὸν οἶκον αὐτῆς ὅσον τὸ δυνατόν τόπον ἀναπαύσεως. Πρὸς τοῦτο

δὲ ὄφρῃλει νὰ μὴ παρέχη εἰς τὸν ἄνδρα αὐτῆς τὰς ἐνοχλήσεις τῶν οἰκογενειακῶν ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων».

Τινὲς εὖρον ὅτι ἐν τῷ γάμῳ ἠπατήθησαν· τοῦτο ὅμως διότι ἠλπισαν πολλὰ ἐκ τοῦ γάμου· ἄλλοι δὲν εἶναι εὐτυχεῖς, διότι εἰς τὸ συμβόλαιον τοῦ γάμου δὲν κατέβαλον τὸ ἀρχοῦν μέρος τῆς εὐθυμίας, τῆς ἀγαθότητος, τῆς ὑπομονῆς καὶ τοῦ κοινοῦ νοός. Ἡ φαντασία των ἐπλασεν ἴσως ὄρους εὐτυχίας ἀνυπάρκτους ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ὅταν δὲ παρέστη ἡ πραγματικὴ ζωὴ μετὰ τῶν μεριμνῶν αὐτῆς καὶ τῶν παθημάτων, ἐξύπνησαν αἰφνιδίως ὡς ἐξ ὄνειρου· ἄλλοι ἀπήτησαν μεγάλην τελειότητα παρὰ τῶν συζύγων τῆς ἐκλογῆς των, ἡ δὲ πείρα κατέδειξεν αὐτοῖς ὅτι οἱ μεγαλειότεροι χαρακτῆρες ἐχουσι τὰς ἀδυναμίας των. Ἐν τούτοις συνήθως συμβαίνει ὥστε αὐτὴ ἡ ἀτέλεια τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως μᾶλλον, ἢ τὸ τέλειον αὐτῆς, νὰ ἐμπνέη ἀνοχὴν πλειοτέραν καὶ συμπάθειαν, ἣτις προκαλεῖ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες εἶναι λεπτοὶ καὶ εὐαίσθητοι, τὴν ἐγκαρδιωτέραν ἔνωσιν.

Ἐν τῷ γάμῳ ὁ ἀσφαλέστερος κανὼν εἶναι ἡ ἀνοχὴ καὶ ἡ ἐπιείκεια. Ὁ γάμος ὡς καὶ ἡ κυβερνήσις εἶναι ἀδιάρκειτοι πράξεις συνυποσχετικῶν. Πρέπει νὰ δώσης καὶ νὰ λάβης, νὰ ἀπέχης καὶ συνέχης ἑαυτόν, νὰ εἶσαι ὑπομονητικὸς καὶ ἀνεκτικὸς. Χωρὶς νὰ τυφλώττη δὲ τις εἰς τὰς ἀδυναμίας τοῦ ἄλλου, δύναται τοῦλάχιστον νὰ ὑποφέρῃ αὐτὰς μετὰ εὐμενοῦς ἀνοχῆς. Ἐξ ὅλων τῶν ἀρετῶν, ἡ τοῦ ἀγαθοῦ ἠθους ἐν τῷ συζυγικῷ βίῳ ἐπιφέρει τοὺς ἀριστοὺς καρπούς. Πόσον εἶναι ἀληθὲς ἐν τῷ γάμῳ ὅτι εἰς γλυκὺς λόγους ἀναχαίτιζεις τὴν ὀργήν;

Λέγουσιν ὅτι αἱ νέαι εἶναι ἐπιθετικώταται εἰς τὸ νὰ πλέκωσι δίκτυα, θὰ ἦτο ὅμως ὠφελιμώτερον νὰ μάθωσι νὰ κατασκευάζωσι κλωδοῦς. Οἱ ἄνδρες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον συλλαμβάνονται τόσον εὐκόλως ὅσον καὶ τὰ πτηνὰ· δυσκόλως ὅμως δύναται νὰ φυλαχθῶσιν. Ἐὰν ἡ γυνὴ δὲν γνωρίζῃ νὰ καταστήσῃ τὸ ἔνδον τοῦ οἴκου τῆς πάροχον ἡδονῆς καὶ εὐτυχίας διὰ τὸν ἄνδρα, καταφύγιον γλυκὺ, ἐπαγωγὸν καὶ εὐχάριστον, ἀναπαυτήριον τῶν ἐργασιῶν καὶ τῶν μεριμνῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ βίου, ὡ! τότε ὁ πτωχὸς ἐκεῖνος ἀνὴρ εἶναι ἀξιὸς οἰκτιρμοῦ, διότι δὲν ἔχει ποῦ νὰ κλίνη τὴν κεφαλὴν!

Δὲν ὑπάρχει κανεὶς εὖ φρονῶν, ὅστις ἐρχόμενος εἰς γάμου κοινωνίαν ἐπιζητεῖ μόνον τὴν καλλογὴν παρὰ τῆς γυναικί. Ἡ καλλονὴ δύναται ν' ἀσκήσῃ ἰσχυρὰν ἐπίδρασιν, ἀποδεικνύεται ὅμως ὕστερον ὅτι σχετικῶς ἔχει ἐλαχίστην σημασίαν. Δὲν πρέπει ὅμως τις νὰ καταφρονῇ τὸ φυσικὸν κάλλος, διότι ἡ καλλονὴ τοῦ σώματος καὶ τῶν χαρακτῆρων τοῦ προσώπου εἶναι σημαντικὰ ὑγείας. Τὸ νὰ νυμφευθῇ δὲ τις ὠραίαν γυναῖκα ἀνευ χαρακτῆρος, εἰς τὴν ὁποίαν τὰ εὐ-

γενῆ αἰσθήματα καὶ τὸ ἀγαθὸν ἦθος οὐδὲν προσθέτουσιν, εἶναι πλάνη ἀξιοθρήνητος. Ὅπως αἱ ὠραιόταται τοποθεσίαι τῆς φύσεως καθίστανται μονότονοι ὅταν βλέπῃ τις αὐτὰς καθ' ἐκάστην, οὕτω θέλει βαρυνθῆ πρόσωπον ὠραῖον εἰς τὸ ὀπιῶν ὅμως οὐδόλως ἀντανακλᾷ ὠραιότερα ψυχῇ. Τὸ κάλλος τῆς σήμερον αὐριον ἐκλείπει, ἀλλ' ἡ ἀγαθότης, καὶ ἐὰν ἐκδηλοῦται ὑπὸ τὸν κοινότερον τύπον, διαμένει πάντοτε χαρμόσυνος· ἄλλως τε δὲ καὶ τὸ τελευταῖον εἶδος τῆς καλλονῆς βελτιοῖ ἡ ἡλικία, ὁ δὲ χρόνος ὠριμάζει αὐτὸ μᾶλλον ἢ καταστρέφει.

Ἦς πρὸς τὴν ἐκλογὴν δὲ συζύγου ὁ λόρδος Burleigh ἔγραφεν εἰς τὸν υἱόν του. «Ὅταν φθάσης εἰς τὴν ἀνδρικήν ἡλικίαν φρόντισον περὶ τῆς ἐκλογῆς τῆς γυναικὸς σου, διότι ἐκ ταύτης ἐξαρτᾶται ἡ εὐτυχία σου ἢ ἡ δυστυχία σου ἐν τῷ μέλλοντι. Ἡ τοιαύτη ἐκλογὴ εἶναι μία τῶν πράξεων τοῦ βίου, ὅπου, ὅπως ἐν τοῖς στρατηγῆμασι τοῦ πολέμου, ὁ ἄνθρωπος ἀπαξ μόνον δύναται ν' ἀπατηθῇ. . . . Πληροφορήθητι περὶ τῶν διαθέσεών της καὶ περὶ τοῦ ὁποῖο ἦσαν οἱ γονεῖς αὐτῆς κατὰ τὴν νεότητά των. Μὴ ἐκλέξης αὐτὴν πτωχὴν, καίτοι εὐγενῆ, διότι μὲ διπλώματα εὐγενείας δὲν δύναται τις ν' ἀγοράσῃ τίποτε εἰς τὴν ἀγοράν. Μὴ ἐκλέξης δὲ πάλιν διὰ μόνον τὸν πλοῦτον πλάσμα κοινὸν καὶ ἀνευ ἠθους, διότι διὰ σὲ θ' ἀποβῇ ἀντικείμενον ἀηδίας, διὰ δὲ τοὺς ἄλλους μίσους. Μὴ ἐκλέξης οὐδὲ νάνον, οὐδὲ ἀνόητον, διότι ἐκεῖνη μὲν θὰ σοὶ δώσῃ γενεὰν πυγμαίων, αὕτη δὲ θ' ἀποβῇ διὰ σὲ διηνεκὲς αἰσχος, καὶ θ' ἀηδιάζης ὅταν ἀκούης νὰ ὀμιλῇ. Οὐδὲν δὲ εἶναι ἀπεχθέστερον ἀνοήτου γυναικός».

Ὁ ἱστορικὸς καὶ θεολόγος Ἄγγλος Φοῦλερ ἔλεγεν ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν συζύγου τὸ ἐξῆς παράγγελμα ἐν δυαὶ λέξεσι. «*Λάβε τὴν κόρην καλῆς μητρός*».

Ὁ χαρακτῆρ τῆς γυναικὸς ἰσχυρότατα ἐπιδραῖ ἐπὶ τοῦ ἠθικοῦ χαρακτῆρος τοῦ ἀνδρός. Φύσις χυδαία θὰ σ' ἐξαναγκάσῃ νὰ καταβῆς μέχρις αὐτῆς, φύσις δ' εὐγενὴς τοῦναντίον θὰ σὲ ἀνυψώσῃ. Γυνὴ ὑψηλῶν ἀρχῶν, λεληθότως θ' ἀνυψώσῃ τὰς σκέψεις καὶ τὰς προθέσεις τοῦ ἀνδρός αὐτῆς, γυνὴ δὲ ταπεινῆς ψυχῆς θέλει ἐξευτελίσει αὐτὰς. Ὁ Τοκεβίλ ἐνδομύχως ἐπρέσβευε τὸ τοιοῦτον, καὶ παρεδέχετο ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὐδὲν στήριγμα ἠδύνατο νὰ εὕρῃ ἐν τῷ βίῳ ἄξιον ἐκείνου, ὅπερ γυνὴ καλοῦ χαρακτῆρος καὶ ὑψηλῶν ἀρχῶν ἠδύνατο νὰ δώσῃ εἰς τὸ πνεῦμά του. Αὐτὸς δὲ ὁ Τοκεβίλ εἶχε τὸ εὐτύχημα νὰ τύχῃ συζύγου θαυμασιῶν ἀρετῶν καὶ εἰς πολλοὺς τῶν φίλων του ἔγραφε περὶ τῆς εὐτυχίας τοῦ συζυγικοῦ τοῦ βίου. Εἰς μίαν τῶν ἐπιστολῶν του ἀποκαλεῖ τὴν σύζυγόν του Μαρίαν «ἀληθῆ δι' αὐτὸν πρόνοιαν, ἐν μέσῳ τῶν κακοχυγῶν τοῦ σώματος καὶ τοῦ πνεύματος».

Ὁ Γκυϊζώ ἐπίσης ἐνεθαρρύνετο καὶ ἐβοηθεῖτο ἐν μέσῳ τῶν ἀπείρων περιπετειῶν τοῦ βίου του ὑπὸ τῆς εὐγενοῦς αὐτοῦ γυναικός. Οἱ πολιτικοὶ αὐτοῦ ἔχθροὶ μετεχειρίζοντο αὐτὸν σκληρῶς, ἀλλ' αὐτὸς εὕρισκε παρηγορίαν εἰς τὴν τρυφερὰν στοργήν. ἦτις ἐπλήρου τὸν οἶκόν του.

Ἡ ἱστορία καὶ αἱ βιογραφίαι μεγάλων ἀνδρῶν εἶναι πλήρεις συγκινητικῶν παραδειγματικῶν γυναικῶν, αἵτινες μετὰ μεγαλοψυχίας, μετὰ καρτερίας καὶ θάρρους, ὑπῆρξαν βοηθοὶ ἀριστοῦ τῶν ἐξόχων αὐτῶν ἀνδρῶν, συντελέσασαι εἰς τὴν ἀνύψωσιν αὐτῶν καὶ δόξαν, καὶ συμπεριθεῖσαι μετὰ καρτερίας ἀνδρικής καὶ ἀφοσιώσεως ἀξιοθαυμάστου τὰ παθήματα αὐτῶν, τὰς ὁδοιπορίας, τὰς φυλακίσεις καὶ τὰς στερήσεις. Πολλοὶ ἐδείξαν ἀφοσίωσιν καὶ εἰς τὴν μνήμην τῶν ἀνδρῶν των. Ἰσχύει δ' ἐν Βιέννῃ μνημεῖον, εἰς μνήμην ἔγεσθῆν ἑνὸς τῶν μεγίστων στρατηγῶν τῆς Αὐστρίας. Ἐπιγραφὴ ἐπιτύμβιος ἀπαριθμεῖ τὰ στρατιωτικὰ αὐτοῦ ἔργα κατὰ τὸν ἑπταετῆ πόλεμον καὶ τελευτᾷ διὰ τῶν λέξεων τούτων: *non Patria, non Imperator, sed conjux posuit.* (Οὐχὶ ἡ πατρίς, οὐχὶ ὁ αὐτοκράτωρ, ἀλλ' ἡ σύζυγος ἀνήγειρε).

Πολλοὶ δὲ γυναῖκες ὑπῆρξαν οὐ μόνον πισταὶ καὶ θελκτικαὶ σύντροφοι, φίλαι, παρήγοροι, ἀλλ' εἰς πολλὰς περιστάσεις συνετέλεσαν ὡς βοηθοὶ εἰς τὰς φιλολογικὰς καὶ ἐπιστημονικὰς ἐργασίας τῶν ἀνδρῶν των. Τοιαύτη ἦτο ἡ γυνὴ τοῦ καθηγητοῦ Γαλθάνη, κόρη τοῦ Γαλεάτση, ἣτις, ὡς λέγεται, πρώτη παρετήρησε τὴν διὰ τοῦ ἡλεκτρισμοῦ σπασμωδικὴν κίνησιν τῶν νεύρων τοῦ βατράχου, καὶ ὠδήγησεν αὐτὸν εἰς τὴν ἐφεύρεσιν τοῦ γαλθανισμοῦ, ἣτις φέρει τὸ ὄνομα τούτου.

Ἡ γυνὴ τοῦ Λαβοαζιέ ἦτο πεπρωκισμένη δι' ἀληθοῦς ἐπιστημονικῆς ἱκανότητος. Ἡ γυνὴ τοῦ Βουκλανδ ἦτο δι' αὐτὸν ἀληθὴς βοηθός, ἐβοήθει αὐτὸν διὰ τῆς γραφίδος τῆς, διηυθέτει τὰ ἀπολιθώματα καὶ κατέτασεν ἐπιστημονικῶς, ἐσχεδίαζε δὲ καὶ τὸ πλεῖστον τῶν σχεδίων, ἅτινα παρένευρεν εἰς τὸ σύγγραμμα ὅπερ ἐδημοσίευσεν. Οὐδόλως δὲ παρέλειπε τὴν ἀνατροπὴν τῶν τέκνων τῆς, εἰς τὴν ὁποίαν διέθετε τὰς πρωϊνάς ὥρας.

Ὁ βίος τοῦ Huber, τοῦ φυσιολόγου τῆς Γενεύης, παρέχει παράδειγμα ἔτι μᾶλλον ἀξιοσημείωτον τῆς βοηθείας, ἣν ἀνὴρ δύναται νὰ εὕρῃ παρὰ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ. Ὁ Huber ἐτυφλώθη ἐν ἡλικίᾳ 17 ἐτῶν καὶ ὅμως εὗρε τὸν τρόπον νὰ σπουδᾷ καὶ νὰ γίνῃ κάτοχος ἑνὸς τῶν κλάδων τῆς φυσικῆς ἱστορίας, ὅστις ἀπαιτεῖ τὴν λεπτομερεστέραν παρατήρησιν καὶ τὴν ὀξυδερκεστέραν ὄρασιν. Ὁ νοῦς αὐτοῦ ἔβλεπε διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς γυναικός του, ὡς ἐὰν ἦσαν οἱ ἴδιοι ἑαυτοῦ. Ἐκεῖνη ἐνεθάρρυνεν αὐτὸν εἰς τὰς σπουδὰς ζητοῦσα νὰ καταστήσῃ ἥττον κοπιώδη

τὴν τρομερὰν αὐτοῦ στέρησιν. Κατήντησε δὲ ὁ Huber νὰ λησμονήσῃ ἐντελῶς τὴν στέρησιν τῶν ὀφθαλμῶν του, ὁ δὲ βίος του ὑπῆρξε μακρὸς καὶ εὐτυχής, ὡς εἶναι ἐν γένει τῶν πλείστων φυσιολόγων· προσέθη μάλιστα εἰς τὸ νὰ λέγῃ ὅτι ἤθελεν εἶσθαι δυστυχὴς ἂν ἀνέκτα τὴν ὄρασίν του. «Δὲν θὰ ἐγνώριζα τότε, ἔλεγε, μέχρι τί- νος σημείου εἰς ἀνὴρ ἐν τῇ καταστάσει τῇ ἐμῇ δύναται ν' ἀγαπηθῇ· ὡς πρὸς ἐμὲ δὲ ἄλλως ἢ σύζυγός μου εἶναι πάντοτε νέα, ὄροσερὰ καὶ εὐειδής, πράγμα, τὸ ὁποῖον εἶναι κατὶ τι». Τὸ μέγα ἔργον τοῦ Huber ἐπὶ τῶν *Μελισσῶν* ἔτι καὶ νῦν θεωρεῖται ὡς ἀριστον, περιλαμβάνον ἀπειρίαν παρατήρησεων πρωτοτύπων ὡς πρὸς τὴν φυσικὴν αὐτῶν ἱστορίαν. Ἀναγινώσκων τις τὰς περιγραφὰς του, ἀληθῶς πιστεύει ὅτι προέρχονται ἐξ ἀνδρός, οὔτινος ἢ ὄρασις ἦτο ἐξαισιῶς ὀξεῖα, καὶ ποτὲ δὲν δύναται νὰ φαντασθῇ ὅτι ὁ ἀνθρωπὸς ἐκεῖνος ἦτο τυφλὸς ὅτε ἔγραψεν αὐτὸ πρὸ 25 ἐτῶν.

Οὐχ ἥττον συγκινητικὴ εἶναι καὶ ἡ ἀφοσίωσις τῆς Λαίδου Χαμιλτὼν πρὸς τὸν σύζυγον τῆς William Hamilton καθηγητὴν τῆς λογικῆς καὶ μεταφυσικῆς εἰς τὸ πανεπιστήμιον τοῦ Ἐδιμβούργου. Ὅταν οὗτος προσεβλήθη ὑπὸ παραλυσίας ὡς ἐκ τῆς ὑπερβολικῆς ἐργασίας, ἐν ἡλικίᾳ 56 ἐτῶν, ἡ σύζυγός του ἦτο δι' αὐτὸν χεῖρες, ὀφθαλμοί, νοῦς καὶ ἐν γένει τὸ πᾶν. Αὕτη συνωκειώθη πρὸς τὴν ἐργασίαν του, ἀνεγίνωσκε καὶ συνεβουλεύετο ἀν' αὐτοῦ τὰ συγγράμματα, ἀντέγραφε καὶ διώρθου τὰ μαθήματά του καὶ ἀπῆλλαττεν αὐτὸν ἀπὸ πάσης ἐργασίας, ἣν ἠσθάνετο ἑαυτὴν ἱκανὴν νὰ ἐκτελέσῃ. Ἡ διαγωγὴ τῆς ὡς συζύγου ἦτο ἀληθῶς ἡρωικὴ.

Ἡ γυνή, ἡ γινώσκουσα νὰ πράξῃ διὰ τῆς παρουσίας τῆς τὰς ἀνησυχίας τοῦ ἀνδρός, ἣτις θέλγει καὶ μετριάζει τὸ ὄργιον διὰ τῆς γλυκύτητος τοῦ χαρακτῆρος, εἶναι παρήγορος ἄμα δὲ καὶ βοηθός. Ὁ Νειβοῦρος διμλεῖ περὶ τῆς ἑαυτοῦ γυναικός ὡς περὶ συντρόφου ἐν τῇ ἀληθεῖ σημασίᾳ τῆς λέξεως. Εὕρισκε παρ' αὐτῇ εἰρήνην καὶ παρηγορίαν, ἄνευ τῶν ὁποίων ἡ ἀνήσυχος φύσις του ἤθελε κατατριβῆ ἀνωφελῶς. «Ἡ γλυκύτης αὐτῆς καὶ ὁ ἔρωσ, ἔλεγε, μὲ μετρωρίζουσιν ὑπεράνω τῆς γῆς, καὶ μέχρι τίνος σημείου μὲ ἀπομονοῦσι τῆς ζωῆς ταύτης».

Αὕτη ὅμως ἐβοήθει αὐτῶ καὶ δι' ἑτέρου τρόπου μᾶλλον ἐμμέσου. Ὁ Νειβοῦρος εἶχε τὴν συνήθειαν νὰ συνδιαλέγεται μετὰ τῆς γυναικός του ἐφ' ὅλων τῶν ἱστορικῶν ἀνακαλύψεων, τῶν πολιτικῶν συμβάντων καὶ τῶν εἰδήσεων τῆς φιλολογίας· καὶ κυρίως ἤρξατο ἐργαζόμενος ὅπως προξενῇ αὐτῇ εὐχαρίστησιν, καὶ νὰ ἐπιδοκιμάζεται παρ' αὐτῆς· τούτου ὅμως γενομένου παρεσκευάζετο εἰς καθολικωτέραν διδασκαλίαν, εἰς τὸ νὰ διδάξῃ ἐν γένει τὸν κόσμον.

Ἡ γυνὴ τοῦ Στούαρτ Μιλ ἦτο ὡσαύτως ἀ-

ξία συνεργάτις τοῦ ἀνδρός της, ἂν καὶ εἰς εἶδος σπουδῶν μᾶλλον ἀφροημένον, ὡς βλέπομεν αὐτὸ εἰς τὴν ἀφιέρωσιν τὴν συγκινητικὴν τῆς πραγματείας περὶ ἐλευθερίας. «Ἀφιερῶ τὸν τόμον τοῦτον εἰς τὴν πιστὴν καὶ πολυκαλαστον μνήμην ἐκείνης, ἥτις ὑπῆρξεν ὁ μυσταγωγὸς καὶ ἐν μέρει ὁ συγγραφεὺς παντός ὅ,τι κάλλιστον ἐν τοῖς ἐμοῖς συγγράμμασιν· εἰς τὴν γυναῖκα, εἰς τὴν φίλην, τῆς ὁποίας τὸ ἐξάιρετον αἰσθημα πρὸς τὸ ἀληθές καὶ πρὸς τὸ δίκαιον ὑπῆρξεν ἡ ἐμὴ ἰσχυροτάτη ᾄθησις, ἡ δὲ ἐπιδοκιμασία ἡ ἡδίστη ἀνταμοιβή.

Ἄλλοτε συγγραφεὺς ὁ Carlyle ἐξύμνησε τὸν χαρακτήρα τῆς γυναίκος του, ὁ Φαραδέυ ὠσαύτως, ὅστις εἰς τὸ ἡμερολόγιόν του γράφει περὶ τοῦ γάμου του ὅτι ἦτο πηγὴ τιμῆς καὶ εὐτυχίας, ὑπερτεροῦσα πάσας τὰς λοιπὰς τέρψεις. Ὁ Tom Hood εὗρεν ὠσαύτως ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ, πλήρει συμφορῶν τῶν φυσικῶν πόνων του ἕνεκα, γυναῖκα πλήρη νοημοσύνης ὅπως ἐκτιμήσῃ τὴν μεγαλοφυῆν τοῦ ἀνδρός της, καὶ διὰ τοῦ θάρρους αὐτῆς καὶ τῆς συμπαθείας δώσῃ αὐτῇ τὴν δύναμιν ν' ἀγωνισθῇ κατὰ τοῦ πάθους, ὅπερ ἐβασάνιζεν αὐτόν. Ἐδημιούργησε περὶ αὐτὸν ἀτμοσφαῖραν ἐλπίδων καὶ ἀπολαύσεων, καὶ οὐδέποτε αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἔρωτός της δὲν ἐφαίνοντο φαεινότεραι ἢ ὅταν ἀντηνακλῶντο πλησίον τῆς κλίνης τοῦ πτωχοῦ ἀσθενοῦς, ὃν ἐβοήθει καὶ εἰς τὰς φιλολογικὰς ἐργασίας. Οὗτος ἀνεγνώριζε τὰ αἰσθήματα καὶ ἡμέραν τινα ἔγραψε πρὸς αὐτὴν ἀποῦσαν· «Οὐδὲν ἤμην, φιλτάτη, πρὶν σὲ γνωρίσω· ἀφ' ἧς δὲ σ' ἐγνώρισα ἠσθάνθη ἑμαυτὸν βελτίονα καὶ εὐτυχέστερον· τὴν ἀλήθειαν ταύτην διαφύλαξον κατὰ μέρος καὶ ἀνακάλεσον εἰς τὴν μνήμην μου, ἂν ποτὲ τὴν λησμονήσω. Σοὶ γράφω ἐξ ὅλης καρδίας καὶ ἐν ὅλῃ τῇ τρυφερότητι· οὐχὶ δὲ τοῦτο ἄνευ ἀφορμῆς. Ἐν πρώτοις ἔχω τὴν συμπαθητικὴν σου ἐπιστολήν, ἣν πρὸ ὀλίγου ἔλαβον, ἔπειτα τὴν ἀνάμνησιν τῶν τέκνων μας, τῶν ἐνεχῶρων τούτων τοῦ ἔρωτός μας. Ἐπειτα αἰσθάνομαι ἀκαταμάχητον ἐν ἐμοὶ ἐπιθυμίαν νὰ μεταγίγισω εἰς τὴν καρδίαν σου τὴν ὑπερπληρωμένην ἐμὴν τέλος, καὶ δὲν εἶναι ὁ ἐλάχιστος τῶν λόγων τῆς χαρᾶς μου, ἔχω τὴν βεβαιότητα ὅτι οἱ ἀγαπητοὶ ὀφθαλμοὶ σου, θ' ἀναγνώσωσιν αὐτὰ τὰ ὁποῖα γράφω...»

Ἡ γυνὴ τοῦ σὴρ William Napier, τοῦ ἱστορικοῦ τοῦ πολέμου τῆς Χερσονήσου, ὠσαύτως ἐβοήθησεν αὐτὸν εἰς τὴν συγγραφὴν του· αὕτη μετέφρασε καὶ περιληπτικῶς ἐξέθεσε τὰ κείμενα ὄλων τῶν πρωτοτύπων ἐγγράφων, ἐφ' ὧν βασίζεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἡ ἱστορία του.

Ἄλλαι γυναῖκες ἐβοήθησαν τοὺς συζύγους των κατ' ἄλλον τρόπον. Πρὶν ἢ ἡ πόλις Weinsberg παραδοθῇ εἰς τοὺς πολιορκητάς, αἱ γυναῖκες ἐξίτησαν τὴν ἀδειαν ν' ἀποκομίσωσι τοὺς θησαυροὺς των· ἡ αἴτησίς των ἐγένετο δεκτὴ·

ἀλλὰ μετ' ὀλίγον εἶδον αὐτὰς πάσας ἐξερχομένας τῶν πυλῶν τῆς πόλεως, φερούσας τοὺς συζύγους των ἐπὶ τῶν ὤμων.

Ὁ λόρδος Nithsdale ἐδραπέτευσε τῆς φυλακῆς χάρις εἰς τὴν δεξιότητα τῆς γυναίκος του, ἥτις ἀντήλλαξε τὰ ἐνδύματά της πρὸς τὰ ἐκείνου, καὶ ἔμεινεν εἰς τὴν θέσιν του. Τοῦτο τὸ παράδειγμα ἐπιτυχῶς μετεχειρίσθη καὶ ἡ κυρία Λαφαγέτ.

Δεῖγμα ὅμως ἀξιοσημείωτον ἀφοσιώσεως τοῦ εἶδους τούτου παρέχει ἡ γυνὴ τοῦ περιωνύμου Γροτίου. Οὗτος κατεδικάσθη εἰς εἰρκτὴν διὰ βίου ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως τῶν Ἑνωμένων πολιτειῶν. Ἦτο δ' ἐν τῇ φυλακῇ πρὸ 20 μηνῶν ἐν τῷ φρουρίῳ τοῦ Loevestein, ἡ δὲ γυνὴ του, ἥτις ἐγένετο δεκτὴ ὅπως συμμερισθῇ τῆς φυλακῆς του, καθίστα τὴν ἀπομόνωσιν του ἀνεκτικωτέραν. Ἐπέτρεπον δὲ εἰς αὐτὴν νὰ ἐξέρχεται εἰς τὴν πόλιν δις τῆς ἐβδομάδος, ὅπως κομίζῃ εἰς τὸν ἄνδρα αὐτῆς βιβλία, ὧν εἶχεν ἀνάγκην εἰς μέγαν ἀριθμὸν, ὅπως ἐξακολουθῇ τὰς μελέτας του. Ἐχρειάσθη δὲ πρὸς τοῦτο μέγας κόφινος. Οἱ σκοποὶ κατ' ἀρχὰς ἐξηρέων τὸν κόφινον μετὰ πολλῆς προσοχῆς, ἀλλὰ βλέποντες ὅτι περιεῖχε πάντοτε βιβλία (συνήθως δὲ βιβλία ἀρμενικὰ) καὶ ἀσπρόρουχα, ἔπαυσαν τὰς ἐξετάσεις των. Τοῦτο ἔδωκεν εἰς τὴν γυναῖκα τοῦ Γροτίου τὴν ἰδέαν ν' ἀπελευθερώσῃ τὸν σύζυγον της καὶ κατέπεισεν αὐτὸν νὰ κλεισθῇ ἐν τῷ κοφίνῳ, ὃν ἐμελλον νὰ ἐξαγάγῃ εἰς τὴν φυλακῆς. Ὅτε προσελήθησαν οἱ δύο στρατιῶται νὰ παραλάβωσι τὸν κόφινον καὶ ἐξαγάγῃ τῆς φυλακῆς, εὗρον αὐτὸν παρὰ τὸ σὴνῆδες βαρύν, καὶ εἰς αὐτῶν ἀστεϊζόμενος εἶπε «Τὸν Ἀρμενιον ἔχομεν ἐδῶ μέσα»; ἡ γυνὴ τοῦ Γροτίου κατὰ τὸν αὐτὸν τόνον ἀπήντησεν «ἡ βιβλία τινὰ ἀρμενικὰ». Ἐν τούτοις ὁ κόφινος ἐξῆλθεν ἀσφαλῶς, ὁ δὲ Γρότιος κατέφυγεν εἰς Γαλλίαν, ὅπου συνήνητσε τὴν γυναῖκα του.

Αἱ δοκιμασίαι καὶ τὰ παθήματα εἶναι ἡ λυδία λίθος ἐν τῷ γάμῳ. Ἐκ τούτων ἐξέρχεται ὁ ἀληθὴς χαρακτήρ καὶ διὰ τούτων προκύπτει ἡ ἔνωσις ἢ μᾶλλον ἐνδόμυχος.

A. M.

ΟΙ ΤΡΑΓΟΥΔΙΟΥΩΛΑΙ ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩΙ

«Πάρ' τε, κύριοι, τρεῖς πήχεις δι' ἐν πέτρῳ!
Ἔρατα τραγούδια, νεώτατα, ὄρισ' τε, κύριοι,
δι' ἐν πέτρῳ, δι' ἐν πέτρῳ τρεῖς πήχεις!» Ὁ ἄνθρωπος ὅστις πορεύεται κραυγάζων οὕτω τὸ ἐσπέρας ἀνὰ τὰς ἡσυχούς συνοικίας τοῦ Λονδίνου, ὁ ἔμπορος τραγουδιῶν εἶνε γέρον ἰσχνὸς καὶ ζαρωμένος. Δὲν ὑπάρχει μάγκα, εἰς ἣν νὰ ἦνε ἄγνωστος ὁ γέρον τραγουδιοπώλης, ὅστις ἅμα που φανῇ γίνεται αἰτία μεγάλης περὶ ἑαυτὸν συναθροίσεως. Καὶ τρέχουσι τότε οἱ ἀτυνομικοὶ κλητῆρες ἵνα διασκορπίσωσι τὸ πλῆθος πρὸς ἀποφυγὴν παντός ἀπενεκαίου.